

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jany Jedličkové a soudců JUDr. Tomáše Foltase, Ph.D., a JUDr. Radimy Gregorové, Ph.D., v právní věci žalobců: **a) M. A. K., b) THE FELIX KOHN TRUST**, ustavený dne 10. 6. 1999, registrovaný v rejstříku federálního Ministerstva financí, Departement of the Treasury Internal Revenue Service Cincinnati, OH 45999 pod č. (EIN) 35-6807929, oba zastoupeni Vratislavem Pěchotou Jr., Esq., adresa pro doručování 14 Penn Plaza, 225 West 34th Street, Suite # 1800, New York, N.Y. 10122, USA, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, odbor právní a organizační, se sídlem v Brně, Žerotínovo nám. 3/5, v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu,

t a k t o :

- I. Žaloba proti rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru právního a organizačního, ze dne 23. 5. 2008, č.j. JMK 69925/2008, sp. zn. S-JMK 49567/2006 OPO, **se z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou žalobou brojil pan F. K. proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 5. 2008, č.j. JMK 69925/2008, sp. zn. S-JMK 49567/2006 OPO. Tímto rozhodnutím bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Brna, odboru vnitřních věcí (dále též „prvostupňového správního orgánu“) ze dne 9. 3. 2006, č.j. OVV/RSOM/466/2005, jímž nebylo vyhověno podle § 20 a § 24 zákona č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o státním

občanství“), jeho žádosti o vydání potvrzení o nepřetržitém trvání a kontinuitě státního občanství České republiky. V této souvislosti je třeba doplnit, že žalovaný ve věci rozhodoval opakovaně, neboť jeho předcházející rozhodnutí (ze dne 6. 6. 2006, č.j. JMK 49567/2006) bylo zrušeno zdejší soudem pro vady řízení. Dále je třeba doplnit, že v průběhu řízení před zdejší soudem pan F. K. zemřel, přičemž usnesením zdejšího soudu ze dne 19. 4. 2010, sp. zn. 29 Ca 147/2008, bylo s odkazem na § 107 občanského soudního řádu v návaznosti na § 33 odst. 2 a § 64 soudního řádu správního vysloveno, že v řízení bude pokračováno s jeho procesními nástupci: a) M. A. K., b) THE FELIX KOHN TRUST, ustavený dne 10. 6. 1999, registrovaný v rejstříku federálního Ministerstva financí, Departement of the Treasury Internal Revenue Service Cincinnati, OH 45999 pod č. (EIN) 35-6807929.

Označenou žalobu pan F. K. (dále též „právní předchůdce žalobců“) rozdělil do několika žalobních bodů. V prvním žalobním bodě zejména uváděl, že napadené rozhodnutí se opírá pouze o některá ustanovení zákona, ignoruje řadu dalších ustanovení, přičemž dostatečně nerozebírá problematiku neaplikovatelnosti Úmluvy o naturalisaci mezi Československem a Spojenými státy č. 169/1929 Sb. (dále jen „Úmluva“) na jeho situaci. V odůvodnění žalovaný sděluje, že bylo podniknuto archivní šetření u Ministerstva vnitra a dalších orgánů a konstatuje, že se neprokázalo, že by právní předchůdce žalobců pozbyl československé či české státní občanství (krajský soud v této souvislosti poznamenává, že z důvodu politicko-spoločenských změn nastalých po roce 1948, resp. po roce 1989, pro které docházelo i ke změnám v názvu zdejšího státu a od toho odvozených adjektiv, bude v dalším textu uvádět namísto slov „československé“ či „české“ pouze zkratku „čs.“). Doplnil, že na všechny sourozence K. (pana F. K., paní B. S. a pana T. K.) však bylo v rozhodném období zdejšími orgány pohlíženo jako na nepřítel režimu, a to, že se v archivech nenašel verdikt formálně jej zbavující občanství, neznamená, že ho tehdejší režim považoval za svého občana. Ostatně sám právní předchůdce žalobců se v roce 1982 nepovažoval za čs. občana, v důsledku čehož nemohl ztratit své občanství naturalizací. Doplnil, že je na posouzení soudu, zda více než šestiměsíční doba vydání nového rozhodnutí žalovaným respektuje rozsudek zdejšího soudu a zda splňuje podmínky § 70 správního řádu a § 40 soudního řádu správního. V dalším žalobním bodě uváděl, že žalovaný nevzal v potaz, že měl být považován od roku 1951 až do dnes občanem Velké Británie, resp. že se pouze jako občan Velké Británie stal občanem USA; měl tak trojí občanství. Dodal, že v žádosti o občanství USA neuváděl své čs. občanství, ale pouze občanství Velké Británie. Všechna domovská i občanská práva mu přitom byla odebrána po jeho útěku z Československa. Bylo tehdy běžnou praxí, že občané přicházeli o své občanství pouhým skutkem opuštění země, přičemž na všechny sourozence K. bylo pohlíženo jako na zločince, o čemž svědčí fakt, že byli odsouzeni Lidovým soudem trestním (rozhodnutí ze dne 9. 11. 1954, č. 20 Nt 554/54, který pokrýval též propadnutí majetku). Ve třetím žalobním bodě zejména uváděl, že žalovaný pochybil, když se nevyrovnal s argumentací, že stěžejním principem Úmluvy je reciprocita. Dovojuje proto, že jeho čs. občanství buď nikdy nezaniklo, nebo bylo obnoveno až návratem demokratického zřízení po listopadu 1989. Dále uváděl, že čl. I. Úmluvy se vztahuje pouze na své „příslušníky“ a ne na „občany“; jedná se o dva rozdílné na sobě ne vždy závislé termíny zahrnující jinou skupinu osob, mající jinou definici ve slovníku českého jazyka, v jiných jazykových verzích, jakož i jiný právní význam. Odkázal na čl. 42 odst. 3 Listiny základních práv a svobod a dodal, že ne všichni občané České republiky jsou pouze příslušníky České republiky a ne všichni příslušníci České republiky jsou pouze jejími občany. Je názoru, že z pohledu tehdejšího režimu čs. příslušníkem v momentu naturalizace v USA nebyl. Podle právního předchůdce žalobců je rovněž obtížné si představit, že by v rozhodném období ze strany čs. orgánů docházelo k dodržování čl. II. Úmluvy zakotvujícího zákaz trestání za opuštění země. Dovojuje, že nerespektování části Úmluvy znemožňuje její aplikabilitu jako celku. V dalším

žalobním bodě poukazoval na pochybení žalovaného, který nereagoval na námitku stran nemožnosti aplikace Úmluvy ze strany USA, z důvodu, že v žádosti o naturalizaci neuvedl, že je i čs. občanem. Zopakoval, že tuzemské orgány jej za občana nepovažovaly, přičemž podle čl. 12 Ústavy nikdo nemůže být proti své vůli zbaven státního občanství. Mělo tak na něj být nahlíženo jako na čs. občana bez přerušení a žalovaný proto vydáním napadeného rozhodnutí pochybil. V pátém žalobním bodě poukazoval na nerovnost a diskriminaci s ostatními čs. občany, potažmo s občany EU. Odkázal na čl. 26 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a sdělení Výboru OSN pro lidská práva (např. č. 1054/2002 - stěžovatel Kříž, sdělení č. 516/1992 - stěžovatel Šimůnek, sdělení č. 945/2000 - stěžovatel Mařík). Doplnil, že vždy žádal, aby na něj bylo nahlíženo jako na jeho sourozence (kterým byla práva čs. občanů odebrána v roce 1952, ale kontinuita jejich čs. občanství byla v jejich případě přesto zachována). Cítí se být tudíž diskriminován tuzemskými zákony, protože mu nebylo umožněno je uplatnit jako jiným občanům. Poukázal na nutnost zachování rovnosti v systému ochrany lidských práv, jak má na mysli Charta OSN, či Všeobecná deklarace lidských práv. V dalším žalobním bodě uváděl, že žalovaný na str. 7 napadeného rozhodnutí oponuje jeho náhledu, že Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ze dne 4. 9. 1950 ve znění Protokolu č. 11 odmítá diskriminační přístup k uplatňování práv (čl. 14) a ukládá poskytnout účinnou nápravu křivd způsobených porušením osobních práv (čl. 13). Odkázal na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva a dodal, že požaduje, aby na něj správní orgán nahlížel stejně jako na jeho sourozence. V dalším žalobním bodě poukazoval na diskriminaci a nerovnost obsaženou v jednotlivých právních předpisech, zejména pak předpisech restitučních. Je názoru, že žalovaný měl aplikovat čl. 2, 3, 11 Listiny, jakož i Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, a následně vyslovit kontinuitu jeho čs. občanství. V dalším žalobním bodě mimo výše uvedené dále uváděl, že nemohl svůj státoprávní vztah v letech 1948 až 1989 naplnit, protože se nemohl do vlasti navrátit. Na pozadí tehdejších zákonů lze navíc předpokládat, že když setrval mimo čs. území po stanovenou dobu bez povolení, resp. i přes výzvu k návratu se nevrátil, přestaly ho čs. orgány považovat za svého občana. Doplnil, že v podobných případech toto vyvolalo i trestní postih včetně formálního odnětí státního občanství. Je názoru, že globalizační a integrační trendy současné doby do značné míry relativizují význam spojení fyzické osoby s jedním státem, přičemž podle rozsudku Nejvyššího správního soudu (ze dne 30. 5. 2007, sp. zn. 1 As 62/2006), je připuštěno mít vícero občanství. Právní předchůdce žalobců je dále názoru, že Úmluva byla uzavřena principiálně z důvodu vyřešení důchodových, daňových a branných otázek bývalých občanů Rakousko – Uherska pobývajících v USA, kteří se po vzniku Československa chtěli vrátit zpět. Jednalo se o osoby, které příslušely národnostně k Československu, ovšem jeho občanství nikdy neměly. Navíc na Úmluvu je třeba hledět jako na přechodné, časově omezené řešení. Její užitečnost vyprchala maximálně deset let po jejím podepsání, resp. mohla trvat pouze po dobu přátelských vztahů a existence demokratických základů obou států. Dále výslovně uváděl, že po přistoupení ČR do EU je jako občan Velké Británie penalizován na svých právech z důvodu, že Velká Británie nebyla smluvní stranou Úmluvy, přičemž nepřiznání čs. občanství občanu Velké Británie naráží na zájmy Velké Británie jako člena EU. Žalovaný však považuje občanství Velké Británie za irelevantní. Právní předchůdce žalobců je dále názoru, že na něj měl být aplikován čl. 17 Evropské úmluvy o státním občanství, jehož cílem je vyloučit diskriminaci ve věcech souvisejících se státním občanstvím. V posledním žalobním bodě navázal na výše uvedené argumenty stran recipacity Úmluvy a doplnil, že vláda USA nemohla od května 1967 v důsledku rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států (Afroym v. Rusk, popř. Vance v. Terrazas) plnit závazek přijatý v čl. I Úmluvy. Dovojuje, že byly naplněny podmínky přerušení provádění podle Vídeňské úmluvy o smluvním právu ze dne 23. 5. 1969, resp. z důvodu zásadní změny okolností předmětná smlouva přestala platit. Stejně tak poukázal na Vídeňskou úmluvu o sukcesi státu ve vztahu ke smlouvám ze dne 23.

8. 1978, podle níž je nutno při sukcesi státu postupovat podle této smlouvy, včetně nutností notifikace, aby byla platnost smlouvy zachována. Česká republika jako nástupce Československa však žádnou notifikaci ve vztahu k Úmluvě neprovedla, a proto podle ní nemusí postupovat. V neposlední řadě by provádění smlouvy nástupnickým státem podstatně změnilo její účel a okolnosti; systém globálních norem není nakloněn výlučnému občanství, přičemž omezování příslušnosti je považováno za nedemokratické omezování lidských práv. Právní předchůdce žalobců dále poukázal na sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 229/1997 Sb., resp. na předkládací zprávu Vlády ČR pro Parlament připojenou k tomuto sdělení, která konstatuje, že „*situaci ohledně Úmluvy však zkomplikoval nález Nejvyššího soudu USA v roce 1970, ve kterém byla Úmluva prohlášena za protiústavní. Na základě tohoto nálezu přestala USA Úmluvu aplikovat. Je nadále neudržitelná situace, kdy je Úmluva prováděna pouze jednostranně a není naděje, že ji americká strana začne opět plnit. K ukončení její platnosti je možné přikročit až nyní, neboť v období bývalého režimu by takový krok byl jen těžko představitelný. Po roce 1989 se o tomto problému začalo poprvé otevřeně mluvit ve spojitosti se sukcesí České republiky do dvoustranných smluv uzavřených bývalým Československem.*“ Toto podle právního předchůdce žalobců svědčí o tom, že si Česká republika byla vědoma toho, že protistrana Úmluvu od roku 1970 neaplikovala, tedy že Úmluva byla prováděna pouze jednostranně, což svědčí o neplatnosti Úmluvy. S odkazem na výše uvedené právní předchůdce žalobců navrhnul zrušení napadeného rozhodnutí.

Ze soudního spisu vyplývá, že žalovaný podal k žalobě písemné vyjádření, ve kterém primárně odkázal na argumentaci obsaženou v napadeném rozhodnutí. Nad rámec tam uvedeného zejména uvedl, že veškerý spisový materiál zapůjčený soudu k předchozímu soudnímu řízení byl žalovanému vrácen až dne 31. 3. 2008, a proto vydal-li po opětovném přezkoumání svoje rozhodnutí dne 23. 5. 2008, bylo rozhodnuto v zákonné lhůtě. K námitce, že se žalovaný dostatečně nevyrovnal s argumentací, že stěžejní princip aplikace Úmluvy je založen na reciprocitě, žalovaný uvedl, že příslušník je zároveň i státním občanem, i když se jedná o pojem širší, a proto žalovaný ve svém rozhodnutí tyto pojmy nerozlišoval. K argumentaci rozsudkem Nejvyššího správního soudu (sp. zn. 1 As 62/2006) žalovaný uvedl, že správní orgán se při posuzování, zda je fyzická osoba státním občanem ČR, řídí ustanovením § 1 odst. 2 zákona o státním občanství, podle něhož se při posuzování státního občanství postupuje podle právních předpisů platných v době, kdy došlo k nabytí nebo pozbytí tohoto občanství. Z tohoto důvodu nelze na tento případ aplikovat zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu, který se týká především aplikace ust. § 17 zákona o státním občanství ve znění platném od 29. 10. 2003; právní předchůdce žalobců pozbyl čs. státní občanství již v roce 1982. Závěrem žalovaný uvedl, že postupoval v souladu s platnými právními předpisy, přičemž mu nepřísluší posuzovat jejich zákonnost a ústavnost, což náleží výlučně soudu. Navrhnul zamítnutí žaloby.

Ze soudního spisu dále vyplývá, že právní předchůdce žalobců doručil k vyjádření žalovaného repliku, ve které opakovaně poukázal na nečinnost žalovaného při vydání napadeného rozhodnutí. Žalovaný byl povinen postupovat podle § 44 správního řádu, tj. neměl čekat na vrácení správního spisu. Dodal, že pokud žalovaný nemohl o vrácené žádosti rozhodnout bezodkladně (či do 30 dnů), měl o tom právního předchůdce žalobců uvědomit, což však neučinil. V replice se dále uvádí, že nelze souhlasit se žalovaným v tom, že příslušník je zároveň i státním občanem; Úmluva hovoří pouze o příslušnosti. Je přitom názoru, že žalovaného definice pojmu občanství podporuje náhled, že státoobčanský poměr musí být posuzován nezávisle od vůle (libovůle) státu. Podle teorie platí, že státní občanství zůstává tomu, kdo získal občanství jiného státu nezávisle na své vlastní vůli. U takových osob je dvojí občanství běžně respektováno. Právní předchůdce žalobců byl vyštván, přičemž na

pozadí tehdejších trestních soudů lze pochopit jeho strach navrátit se do vlasti. Nabytí další státní příslušnosti tedy nelze považovat za projev jeho vlastní vůle; stalo se tak z existenční nevyhnutelnosti situace, z nutnosti ochrany před dalším pronásledováním. Je nepřijatelné, aby krok, kterým pronásledovaný reagoval na persekuci, byl používán k ospravedlnění ztráty jeho občanství a tím k návratu jeho rodinného majetku. Odkázal na sdělení Výboru pro lidská práva v obdobných případech. Výbor OSN navíc v několika svých rozhodnutích též připomněl, že požadavek občanství je nerozumný a vyzval Českou republiku, aby zrevidovala svou legislativu a zajistila, aby si všichni lidé byli rovni před zákonem. Poukázal i na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 10. 2008, sp. zn. 28 Cdo 1573/2008. Právní předchůdce žalobců si navíc nemohl být v okamžiku, kdy požádal o občanství USA, vědom existence čs. občanství a nemohl ho tudíž ztratit. V žalobě jsou přitom uvedeny okolnosti, na jejichž základě se právní předchůdce žalobců oprávněně domníval, že čs. občanství pozbyl dříve. Mezi tyto subjektivní a faktické okolnosti patří i skutečnost, že se k němu čs. orgány nechovaly jako k občanovi. Toto je třeba posuzovat na pozadí tehdejších předpisů i praxe. Nebylo vyloučeno, že režimu nepohodlná osoba byla zbavena svého státního občanství, aniž o tom byla informována. Právní předchůdce žalobců se s ohledem na všechny okolnosti oprávněně domníval, že byl zbaven státního občanství, ač tomu z pohledu čs. orgánů možná formálně nebylo. Dodal, že o naturalizaci nutně žádat nemusel, protože jako občan Velké Británie mohl v USA existovat rovněž důstojným způsobem. Závěrem poukázal na to, že vyjádření žalovaného nereaguje na stěžejní argument článkem II. Úmluvy, tedy na článek zakotvující nárok na udělení výjimky z aplikace Úmluvy.

Ze správního spisu pro zdejší soud vyplynuly následující podstatné skutečnosti: Právní předchůdce žalobců (narozený v roce 1924 ve Vídni) nabytí čs. státní občanství na základě ustanovení § 28 Všeobecného občanského zákoníku z roku 1811, přičemž existence čs. občanství mu byla potvrzena osvědčením ze dne 16. 5. 1947, č.j. A-4605-23/4-47-VII2, o zachování československého státního občanství, vydaném podle § 2 odst. 3 ústavního dekretu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské. Ze správního spisu je dále zřejmé, že žadatel po roce 1948 z Československa emigroval do Velké Británie, kde v roce 1951 získal i tamní občanství. Z Certifikátu o naturalizaci [Certificate of Naturalization], který je rovněž založen ve správním spisu, přitom vyplývá, že žadatel v důsledku sňatku s občankou USA, paní M. A. (tedy shora označenou procesní nástupkyní) získal k datu 24. 9. 1982 občanství USA naturalizací. Ze správního spisu dále vyplývá, že žadateli bylo dne 20. 10. 1999 vydáno osvědčení o státním občanství České republiky, a to na základě prohlášení o státním občanství České republiky, učiněného dle ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 193/1999 Sb., o státním občanství některých bývalých československých státních občanů. Dále ze správního spisu vyplývá, že na základě žádosti žadatele ze dne 5. 5. 2005 doručené prvostupňovému správnímu orgánu dne 10. 5. 2005, bylo zahájeno řízení o vydání potvrzení o nepřetržitém trvání a kontinuitě státního občanství České republiky. O této žádosti rozhodl Magistrát města Brna, odbor vnitřních věcí, rozhodnutím ze dne 9. 3. 2006, č.j. OVV/RSOM/466/2005, kterým označené žádosti žadatele nevyhověl. V odůvodnění mj. uvedl, že ve sporných případech zjišťování státního občanství provádí a osvědčení nebo potvrzení o státním občanství vydává podle ustanovení § 20 a § 24 výše citovaného zákona úřad příslušný podle místa trvalého či posledního trvalého pobytu osoby, o jejíž státní občanství se jedná, na území města Brna tedy Magistrát města Brna. Při posuzování státního občanství fyzické osoby se podle ustanovení § 1 citovaného právního předpisu postupuje podle předpisů platných v době, kdy mělo k nabytí či pozbytí státního občanství dojít. Při šetření posledního pobytu žadatele na čs. území před odchodem do ciziny přihlédl k údajům na vyhlášce Ministerstva vnitra č.j. NV/2-216.6 A-6/7 ze dne 7. 7. 1954, kde je uvedeno bydliště žadatele v B., N. 10. Stejně

bydliště je uvedeno i na náhradním dílu výjezdní doložky, která byla nalezena v evidenci archivu Ministerstva vnitra. Je zde současně poznámka i o odchodu žadatele do ciziny v roce 1948. Dodal, že v rámci šetření státního občanství žadatele byly prověřeny tyto archivy: Národní archiv v Praze, archiv Ministerstva vnitra ČR, Archiv hlavního města Prahy, archiv Ministerstva zahraničních věcí ČR, Moravský zemský archiv v Brně, Archiv města Brna, Vojenský ústřední archiv Praha a Vojenský archiv Trnava. Vzhledem k tomu, že v nashromážděných archiváliích byl uveden pobyt žadatele v roce 1946 ve Svatavě-Falknov, okres Sokolov a v roce 1947 ve Frýdku, Žižkova 635, byly prověřeny také Zemský archiv v Opavě - Státní okresní archiv Frýdek-Místek, státoobčanský archiv Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, Státní okresní archiv Sokolov se sídlem v Jindřichovicích a státoobčanský archiv bývalého Okresního úřadu Sokolov. Dále byla prověřena státoobčanská evidence Úřadu městské části Praha 7. Z archivního šetření vyplývá, že žadatel nabytí čs. státního občanství narozením podle § 28 Všeobecného občanského zákoníku z roku 1811. V Archivu hlavního města Prahy bylo nalezeno osvědčení o zachování československého státního občanství žadateli podle § 2 odst. 3 ústavního dekretu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské, č.j. A-4605-23/4-47-VIJ2, vydané dne 16. 5. 1947. V žádném z výše uvedených archivů však nebyl nalezen doklad, který by prokazoval pozbytí čs. státního občanství žadatele odnětím, případně propuštěním na vlastní žádost, po datu vydání výše uvedeného osvědčení. Ministerstvem vnitra České republiky byla prověřena domněnka právního zástupce žadatele, že k pozbytí státního občanství mohlo dojít v souvislosti s odsouzením Lidovým soudem trestním v roce 1954. Ministerstvo vnitra sdělilo, že byla prohlédnuta evidence osob, kterým bylo čs. státní občanství odňato, ale nebyl nalezen žádný záznam o této osobě. Odbor vnitřních věcí Magistrátu města Brna seznámil dopisem ze dne 20. 12. 2005 právního zástupce žadatele s možností nahlédnutí do spisu, seznámit se s podklady, které byly dosavadním šetřením shromážděny, vyjádřit se k nim, resp. navrhnout jejich doplnění. Právní zástupce možnosti nahlédnutí do spisu nevyužil. Jeho písemné žádosti o prověření možného pozbytí státního občanství odnětím, bylo Ministerstvem vnitra, jak výše uvedeno, vyhověno. Žadatel neprochází evidencí osob, kterým bylo státní občanství odňato. Z provedeného šetření vyplývá, že žadatel byl čs. státním občanem do data nabytí státního občanství USA naturalizací, tj. do 24. 9. 1982. Tímto datem podle Úmluvy o naturalizaci státního občanství České republiky pozbyl. Platnost Úmluvy o naturalizaci byla ukončena ke dni 20. 8. 1997. Žadatel opětovně nabytí státního občanství České republiky až dnem 20. 10. 1999, kdy mu bylo na základě prohlášení o státním občanství České republiky, učiněné podle 1 odst. 1 zákona č. 193/1999 Sb., o státním občanství některých bývalých československých státních občanů, vystaveno osvědčení o státním občanství České republiky. Prvostupňový správní orgán uzavřel, že z důvodu, že žadatel v období od 24. 9. 1982 do 20. 10. 1999 nebyl čs. státním občanem, nemohl předmětné žádosti vyhovět. Ze správního spisu dále vyplývá, že toto rozhodnutí bylo k odvolání žadatele potvrzeno rozhodnutím žalovaného ze dne 6. 6. 2006, č.j. JMK 49567/2006, sp. zn. S-JMK 49567/2006 OPO, které však bylo pro vady řízení zrušeno rozsudkem zdejšího soudu ze dne 14. 11. 2007, č.j. 29 Ca 203/2006-61 (podle zdejšího soudu se žalovaný nezabýval odvolacími námitkami, čímž porušil § 68 odst. 3, resp. § 93 odst. 1 správního řádu). Konečně ze správního spisu vyplývá, že žalovaný po zrušujícím rozsudku vydal nové rozhodnutí (ze dne 23. 5. 2008, č.j. JMK 69925/2008, sp. zn. S-JMK 49567/2006 OPO), kterým označené rozhodnutí prvostupňového správního orgánu ze dne 9. 3. 2006 opětovně potvrdil. V odůvodnění mj. uvedl, že pokud se týká námitky žadatele, že nebylo zohledněno, že o naturalizaci žádal jako občan Velké Británie, je třeba konstatovat, že provedeným šetřením správního orgánu nebylo zjištěno, že by žadatel pozbyl čs. státní občanství před nabytím státního občanství USA. Na základě šetření dospěl správní orgán k závěru, že v době nabytí státního občanství USA byl žadatel čs. státním občanem. Žadatel sice

nabyl v roce 1951 státní občanství Velké Británie, avšak podle čs. předpisů v té době platných, samotné nabytí cizího státního občanství na vlastní žádost nemělo žádné důsledky pro případné pozbytí čs. státního občanství. Správní orgán nijak nezpochybnul, že v době nabytí státního občanství USA měl žadatel mimo čs. státní občanství také státní občanství Velké Británie. Na posouzení, zda žadatel pozbyl čs. státní občanství podle Úmluvy o naturalizaci, však nemohla současná existence státního občanství Velké Británie mít žádný vliv. Uzavřel, že prvostupňový správní orgán tedy nijak nepochybil, když posuzoval ztrátu čs. státního občanství žadatele v souladu s Úmluvou. Žalovaný doplnil, že žadatel si v odvolání odporuje, kdy na jednu stranu tvrdí, že kontinuita jeho čs. státního občanství nebyla nikdy přerušena a na druhou stranu se domáhá konstatování, že v době, kdy nabyl občanství USA, byl pouze státním občanem Velké Británie. K námitce o údajné ztrátě čs. občanství žalovaný uvedl, že ve správním řízení nebyl zjištěn žádný důkaz, který by tuto skutečnost prokázal a rovněž žadatel své tvrzení žádným důkazem nedoložil. Ve své argumentaci vychází pouze z obecně rozšířeného předpokladu, že rozsudkem soudu, kterým byli čs. občané odsouzeni za opuštění republiky, a to jak k nepodmíněným trestům odnětí svobody, tak i ke ztrátě majetku, došlo také automaticky ke ztrátě čs. státního občanství. Ačkoliv byly zákony a i praktiky komunistického režimu mnohdy zlovolné a k odnětí občanství mohlo po roce 1948 dojít, vždy se tak mohlo stát pouze na základě tehdy platných zákonů a vždy výrok o ztrátě občanství musel být písemně vysloven v rozsudku soudu nebo v rozhodnutí Ministerstva vnitra. Ke ztrátě mohlo dojít soudním rozsudkem podle ust. § 53 zák. č. 231/1948 Sb., na ochranu lidově demokratické republiky a podle ust. § 18 odst. 2 písm. a) a 42 trestního zákona č. 86/1950 Sb., kdy soud za některé trestné činy (velezrada, vyzvědačství, opuštění republiky, válečného škůdnictví, válečné zrady a vraždy na ústavním činiteli) vyslovil jako vedlejší trest ztrátu státního občanství. Ačkoliv byl žadatel za opuštění republiky odsouzen, nebylo prokázáno, že by soud zároveň žadateli i odejmul čs. státní občanství. Takový rozsudek nebyl v průběhu řízení zjištěn, ani žadatelem předložen. Ostatně žadatel sám v odvolání tvrdí, že si pouze legitimně myslel, že mu bylo čs. občanství odebráno po jeho útěku v 50. letech, aniž by pro toto tvrzení měl jakýkoli doklad. Dalším způsobem ztráty čs. občanství bylo odnětí podle ust. § 7 zák. č. 194/1949 Sb., o nabývání a pozbývání československého státního občanství, ve znění pozdějších předpisů. O odnětí státního občanství rozhodovalo ve správním řízení Ministerstvo vnitra a čs. státní občanství mohlo být odejmuto tomu, kdo vyvíjel jakýmkoliv způsobem činnost státu nepřátelskou nebo takovou, která mohla zájem státu poškodit, kdo nezákonně opustil čs. území a kdo se na výzvu Ministerstva vnitra ve stanovené lhůtě nevrátil. Ze spisu vyplývá, že žadatel byl v roce 1954 vyzván k návratu do vlasti podle ust. § 7 odst. 1 písm. c) zákona č. 194/1949 Sb. Této výzvy žadatel neuposlechl, ale přesto Ministerstvo vnitra nevyužilo možnosti žadateli čs. státní občanství odejmout, tato skutečnost byla ověřována přímo u Ministerstva vnitra a v Národním archivu České republiky. Státoobčanská dokumentace je u Ministerstva vnitra uložena po dobu padesáti let a poté je archivována u Národního archivu. Způsob odnětí státního občanství shora uvedenými způsoby byl, oproti obecnému mínění, využíván poměrně omezeně a jednalo se o ojedinělé případy a nebylo zdaleka tak běžnou sankcí, jak je obecně předpokládáno. Ze zmíněného předpokladu vycházel ve své argumentaci zřejmě i žadatel, neboť se skutečně nepodařilo v uvedeném správním řízení prokázat, že by žadatel některým ze shora uvedených způsobů pozbyl čs. státní občanství a jiný takovýto sankční způsob ztráty občanství nebyl podle tehdy platných zákonů možný. Žadatel tedy mohl čs. státní občanství pozbyt jedině projevem své vlastní vůle, a to buď propuštěním ze státního svazku na základě jím podané žádosti, nebo na základě některé z mezinárodních smluv o zamezení vzniku dvojího státního občanství, uzavřené mezi Československem a dalšími smluvními státy, mezi které náleží i smlouva uzavřená se Spojenými státy americkými. Tvrzení žadatele, že bylo běžnou praxí tehdejších orgánů, že občané přicházeli o své občanství buď rozhodnutím orgánů státní správy, nebo soudů, a že ve

většině případů přicházeli o občanství již pouhým skutkem opuštění čs. území, je pouze jeho hypotézou, ničím však nepodloženou. K námitce žadatele - Úmluva na něho nemohla být aplikována, neboť stěžejní princip její aplikace je založen na reciprocitě, přičemž Úmluva nebyla Spojenými státy od roku 1967 plněna a ve vztahu k žadateli nebyla nikdy aplikovaná - žalovaný poukázal na usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 218/99 ze dne 3. 1. 2001, kde bylo mimo jiné vysloveno, že Úmluva byla platnou součástí čs. právního řádu až do jejího zrušení a nebyly smluvními stranami učiněny v době, která je rozhodující, žádné právní kroky, jež by vedly k rozvázání této úmluvy. Doplnil, že Ústavní soud v uvedeném usnesení konstatoval i to, že právě za účelem zmírnění následků některých křivd byl Parlamentem České republiky přijat zákon č. 193/1999 Sb., který upravuje některé další otázky související se státním občanstvím, a to právě ve vztahu k čs. exilu, který podle preambule tohoto zákona vyvíjel v emigraci významnou duchovní, politickou a kulturní činnost ve prospěch obnovení svobody a demokracie ve své vlasti a tato činnost si zasluhuje mimořádné uznání. Ze spisu vyplývá, že právě na žadatele se uvedený právní předpis vztahoval a žadatel využil zákonné možnosti a v roce 1999 učinil prohlášení o státním občanství České republiky a dne 20. 10. 1999 nabyl české státní občanství. Žalovaný dále uvedl, že k pojmu „příslušník“ Spojených států nebo Československa „podle zákonů tam platných“, na který odkazuje čl. I Úmluvy, je třeba uvést, že provedeným řízením se nepodařilo prokázat, že by žadatel nebyl podle čs. zákonů považován za čs. příslušníka, jak ve svém odvolání uvádí. K námitce, že vzhledem k tomu, že byl žadatel postižen za svou emigraci, nelze aplikovat Úmluvu z důvodu výjimky obsažené v čl. II., pak žalovaný uvedl, že tento článek nelze považovat za výjimku. Tento článek je pouze příslibem, že pokud se dřívější státní příslušník vrátí do své původní vlasti, nebude trestně stíhán. Nelze polemizovat nad tím, jak by tomu bylo, kdyby se žadatel opravdu vrátil, zda by došlo k diskriminaci, či nikoli. K námitce, že s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech jsou požadavky občanství formulované v restitučních zákonech neústavní, protože odporují ratifikované mezinárodní smlouvě, která má přednost před zákony, žalovaný konstatoval, že správním orgánům nepřísluší posuzovat ústavnost restitučních zákonů České republiky a podmínek v nich stanovených. Ústavní soud se opakovaně zabýval posouzením ústavnosti restitučních zákonů. Pokud se týká námitky žadatele, že Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod odmítá diskriminační přístup k uplatňování práv a zavazuje smluvní státy poskytnout účinnou nápravu křivd způsobených porušením osobních práv, žalovaný uvedl, že při zjišťování státního občanství na základě podané žádosti o potvrzení státního občanství postupuje správní orgán v souladu s ust. § 1 odst. 1 zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky. Uvedený postup však je plně v souladu s mezinárodně uznávanou zásadou, aby si suverénní samostatné státy ve svém právním řádu stanovily podmínky k nabývání a pozbývání státního občanství. Je také v kompetenci těchto států, aby ve svém právním řádu zakotvily případné důsledky spojené s nabytím cizího státního občanství občanem svého státu. Není rovněž v rozporu s mezinárodními předpisy, aby dva suverénní státy uzavřely společnou úmluvu, která by řešila ztrátu občanství jednoho smluvního státu při nabytí státního občanství druhého smluvního státu. V případě žadatele nemohl správní orgán postupovat jinak, než na základě aplikace Úmluvy dospět při zjišťování jeho státního občanství k závěru, že kontinuita jeho státního občanství byla přerušena nabytím státního občanství USA v roce 1982. O správnosti postupu správního orgánu svědčí i judikatura, kterou byla opakovaně vyslovena zákonnost aplikace uvedené Úmluvy až do jejího ukončení v roce 1997. Dle názoru žalovaného nemohlo v uvedené věci jít o diskriminační přístup v uplatňování práv, když správní orgán na posouzení existence čs. státního občanství aplikoval v rozhodné době platnou dvoustrannou mezinárodní úmluvu, kterou uzavřely dva svrchované a nezávislé státy. Takovýto postup není v rozporu s Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod. K námitce, že po přistoupení České republiky k EU se stalo

neúnosným, aby občané Velké Británie byli penalizováni na svých právech na základě smlouvy, v níž Velká Británie nebyla smluvní stranou, žalovaný uvedl, že čl. 17 Evropské úmluvy o státním občanství stanoví, že státní občané smluvního státu, kteří mají ještě další státní občanství, budou mít na území toho smluvního státu, kde trvale pobývají, stejná práva a povinnosti, jako ostatní občané tohoto smluvního státu. Ustanovení této kapitoly se nedotýkají: a) norem mezinárodního práva o diplomatické a konzulární ochraně poskytované smluvním státem jeho občanovi, který má současně další státní občanství; b) uplatňování norem mezinárodního práva soukromého jednotlivých smluvních států v případech několikerého státního občanství. Z uvedeného tedy podle žalovaného vyplývá, že není v rozporu s uvedenou evropskou úmluvou, když v souladu s ust. § 33 odst. 1 zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním (podle kterého je-li někdo v rozhodné době státním občanem československým a považuje-li ho za svého příslušníka také jiný stát, je rozhodné státní občanství československé), vycházel prvostupňový správní orgán při posuzování ztráty československého občanství žadatele z tohoto právního ustanovení. Proto je v posuzovaném případě irelevantní, že Velká Británie není smluvní stranou Úmluvy. K námitce, že některé části správních předpisů o občanství jsou v rozporu s Ústavou ČR, Listinou základních práv a svobod a mnoha mezinárodními smlouvami, žalovaný uvedl, že podle současné právní úpravy se provádí v případě potřeby podle ust. § 24 zákona č. 40/1993 Sb., zjišťování státního občanství a o výsledku se vydá potvrzení. Správní orgán příslušný k takovému zjišťování se ve svém postupu řídí ust. § 1 odst. 2 uvedeného předpisu, kdy při posuzování, zda někdo je či byl v rozhodné době státním občanem České republiky, postupuje podle právních předpisů, platných v době, kdy došlo k nabytí nebo pozbytí tohoto občanství. Při tomto zjišťování jsou tak mnohdy aplikovány právní předpisy již neplatné. Uvedená zásada je uplatňována v čs. právním řádu od vzniku samostatného státu v roce 1918. Vzhledem ke změnám a vývoji jednotlivých předpisů, jsou tak skutečně vytvořeny určité nerovnosti mezi čs. občany, avšak uvedený postup není v rozporu s Ústavou České republiky, ani Listinou základních práv a svobod; jiný postup by ani nebyl možný, neboť retroaktivní použití nových platných právních předpisů by vedlo k absolutní nepřehlednosti a právní nejistotě dotčených osob. Na závěr žalovaný uvedl, že z důvodu, že neshledal v postupu prvostupňového správního orgánu žádných nedostatků, když tento zamítl vydání potvrzení o zachování kontinuity čs. státního občanství v souladu s platnou právní úpravou, neměl jinou možnost, než s přihlédnutím ke všem shora uvedeným skutečnostem, odvolání zamítnout a odvoláním napadené rozhodnutí potvrdit.

Před tím, než se Krajský soud v Brně (dále též „krajský soud“ či „soud“) začal zabývat důvodností žaloby, zkoumal, zda jsou splněny podmínky řízení. Dospěl přitom k názoru, že žaloba byla podána v zákonné dvouměsíční lhůtě (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jde o žalobu přípustnou (ve smyslu ustanovení § 68 a § 70 s. ř. s.).

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a odst. 2 s. ř. s.). Ve věci bylo rozhodnuto bez nařízení jednání za splnění podmínek ve smyslu ustanovení § 51 s. ř. s.

Žaloba není důvodná.

Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí žalovaného, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí prvostupňového správního orgánu, jímž nebylo podle § 20 a § 24 zákona o státním

občanství vyhověno žádosti právního předchůdce žalobců o vydání potvrzení o nepřetržitém trvání a kontinuitě státního občanství České republiky.

V ustanovení § 20 zákona o státním občanství se uvádí, že: *(1) Státní občanství České republiky se prokazuje: a) občanským průkazem, b) cestovním dokladem, c) osvědčením, popřípadě potvrzením o státním občanství České republiky, d) vysvědčením o právní způsobilosti k uzavření manželství, je-li v něm údaj o státním občanství České republiky uveden. (2) Osvědčení o státním občanství České republiky vydává úřad příslušný podle místa trvalého pobytu osoby, o jejíž státní občanství se jedná. Pokud osoba trvalý pobyt na území České republiky nikdy neměla, vydává osvědčení o státním občanství České republiky Úřad městské části Praha 1. (3) Žádost o vydání osvědčení o státním občanství České republiky podává fyzická osoba nejdříve dnem, kdy nabyde zletilosti; za dítě podává žádost jeho zákonný zástupce. (4) Žádost o vydání osvědčení o státním občanství České republiky se podává u úřadu nebo obecního úřadu, městského úřadu, v hlavním městě Praze u úřadu městské části, v územně členěných statutárních městech u úřadu městského obvodu nebo úřadu městské části, pro územní vojenské újezdy u újezdního úřadu určeného zvláštním právním předpisem, příslušného podle místa trvalého, popřípadě posledního trvalého pobytu osoby, o jejíž státní občanství se jedná. Pokud osoba na území České republiky trvalý pobyt nikdy neměla, podává žádost u Úřadu městské části Praha 1. Má-li osoba trvalý pobyt v cizině, může žádost podat prostřednictvím zastupitelského úřadu České republiky. Tento úřad je povinen žádost postoupit úřadu příslušnému k vydání osvědčení o státním občanství České republiky nejpozději do 15 dnů od jejího podání.*

V ustanovení § 24 zákona o státním občanství se uvádí, že: *(1) Ve sporných případech provádí zjišťování státního občanství České republiky úřad příslušný podle místa trvalého pobytu, popřípadě posledního trvalého pobytu osoby, o jejíž státní občanství se jedná. Pokud osoba trvalý pobyt na území České republiky nikdy neměla, provádí zjišťování Úřad městské části Praha 1. (2) Úřad vystaví fyzické osobě potvrzení o výsledku provedeného zjištění. Je-li to třeba k uplatnění práv fyzické osoby, do potvrzení uvede, kdy, popřípadě na základě jakých ustanovení fyzická osoba státní občanství České republiky nabyla nebo pozbyla. (3) Žádost o zjištění státního občanství České republiky podává fyzická osoba nejdříve dnem, kdy nabyde zletilosti; za dítě podává žádost jeho zákonný zástupce.*

V ustanovení § 1 odst. 2 zákona o státním občanství se uvádí, že „*Při posuzování, zda je fyzická osoba státním občanem České republiky, popřípadě do 31. prosince 1992 byla státním občanem České a Slovenské Federativní Republiky, se postupuje podle předpisů platných v době, kdy mělo dojít k nabytí nebo pozbytí státního občanství této osoby.*“

V předmětné Úmluvě o naturalisaci uzavřené mezi Československem a Spojenými Státy dne 16. 7. 1928 (která dne 14. 11. 1929 výměnou ratifikačních listin nabyla mezinárodní působnosti - § 1 zákon č. 60/1930 Sb., jímž se Úmluva provádí) se pak uvádí, že:

„*Čl. I. O příslušnících Spojených Států, kteří byli anebo budou naturalisováni na území československém bude se míti ve Spojených Státech za to, že ztratili svou dřívější příslušnost a stali se příslušníky Československa. Navzájem o příslušnících Československa, kteří byli anebo budou naturalisováni na území Spojených Států, bude se míti v Československu za to, že ztratili svou dřívější příslušnost a stali se příslušníky Spojených států. Předcházející ustanovení tohoto článku nebudou platiti pro příslušníka jedné z obou zemí, který dosáhne naturalisace v druhé zemi v době, kdy jeho země vede válku. Slovem "příslušník" ve smyslu, v jakém je ho použito v této úmluvě, označuje se osoba, která jest*

příslušníkem Spojených Států nebo Československa podle zákonů tam platných. Slovo "naturalisovaný" vztahuje se k naturalisaci osoby starší jedenadvaceti let, která jí byla udělena k její vlastní žádosti za jejího trvalého pobytu v zemi naturalisační, a k naturalisaci osoby mladší jedenadvaceti let nabyté naturalisací jednoho z rodičů v předpokladu, že tato osoba nabyla trvalého bydliště v zemi naturalisační.

Čl. II. Příslušníci jednoho z obou smluvních států, naturalisovaní podle ustanovení článku I., nebudou při návratu svém na území země, jejímiž byli dříve příslušníky, stíháni ani trestáni pro expatriaci nebo proto, že před svou naturalisací neuposlechli povolání k vojenské službě, které jim bylo doručeno do pěti let, která předcházejí jejich naturalisaci.

Čl. III. Obnoví-li příslušník jedné z obou zemí, na kterého se vztahuje článek I., své bydliště ve své zemi bez úmyslu vrátiti se do země, kde byl naturalisován, bude se o něm míti za to, že ztratil příslušnost nabytou naturalisací. Úmysl nevrátiti se možno předpokládati, když osoba naturalisovaná v jedné zemi bydlila po více než dva roky v druhé zemi.

Čl. IV. Tato Úmluva, sepsaná československy a anglicky, jejíž obě znění jsou stejně autentická, bude ratifikována Vysokými Smluvními Stranami podle jejich příslušných ústav a nabude působnosti bezprostředně po výměně ratifikací, která bude provedena co nejdříve ve Washingtonu. Tato Úmluva zůstane v platnosti deset let. Neprojeví-li žádná z Vysokých Smluvních Stran úmyslu vypověděti ji alespoň rok před uplynutím výše uvedeného období, zůstane úmluva v platnosti a pobude jí až za rok po tom, kdy ji vypoví jedna nebo druhá z Vysokých Smluvních Stran.“

Označená Úmluva přitom byla platnou součástí tuzemského právního řádu až do dne 20. 8. 1997, kdy obě smluvní strany po výměně nót sjednaly ukončení její platnosti. Podpůrně k tomuto závěru odkazuje krajský soud např. na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2000, sp. zn. 24 Cdo 1271/2000, ve kterém se uvádí, že „Úmluva byla jako zákon součástí československého (od 1. ledna 1993 českého) právního řádu až do 20. srpna 1997, kdy po výměně nót z 28. července 1997 a 20. srpna 1997 obě smluvní strany - Česká republika a Spojené státy americké - sjednaly ukončení její platnosti k uvedenému dni, ke kterému pozbyl účinnosti i zákon č. 60/1930 Sb.“, či obdobně vyznívající rozhodnutí téhož soudu ze dne 3. 7. 1998, sp. zn. 23 Cdo 140/98. Stejně tak je třeba odkázat na rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 3. 5. 2001, sp. zn. II. ÚS 218/99, kde se mj. uvádí, že „K námitce neplatnosti ustanovení Úmluvy se Ústavní soud vyjadřoval již opakovaně ve svých předchozích rozhodnutích, kde dospěl k závěru, že tato Úmluva byla platnou součástí československého (českého) právního řádu až do jejího zrušení a nebyly smluvními stranami učiněny v době, která je rozhodující, žádné právní kroky, jež by vedly k rozvázání této úmluvy. Je proto nezbytné ustanovení Úmluvy aplikovat a v jejich důsledku je správný závěr obecného soudu, že v důsledku získání státního občanství USA pozbyl stěžovatel československého státního občanství. Rovněž v aplikaci této Úmluvy tedy správní orgány a obecný soud neučinily nic, co by odůvodňovalo zrušení jejich rozhodnutí Ústavním soudem. Ústavní soud i v tomto posuzovaném případě nemá důvod se odchýlit od svých názorů na aplikaci uvedené Úmluvy tak, jak byly vyjádřeny v nálezu ve věci II. ÚS 307/97, in Ústavní soud České republiky : Sbírka nálezů a usnesení - svazek 14, č. 75, vydání I., Praha, C. H. Beck 2000, a také v nepublikovaných usneseních, sp. zn. II. ÚS 257/99, sp. zn. III. ÚS 119/99, a sp. zn. II. ÚS 66/99.“ Obdobně poukazuje krajský soud na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2008, čj. 6 As 33/2007-78, přístupný na www.nssoud.cz, kterým byl potvrzen jako správný výklad Městského soudu v Praze mj. vyústující v závěr o nutnosti aplikace Úmluvy v případě naturalizace čs. občana v USA. Konečně je třeba odkázat na rozhodnutí Vrchního soudu ze dne 19. 2. 1999, čj. 5 A

114/96-34, ve kterém se uvádí, že „O tom, že shora uvedená Úmluva měla svou právní závaznost pro obě smluvní strany až do dnešní doby, svědčí to, že podle sdělení Ministerstva zahraničních věcí ze dne 28. 7. 1997, uveřejněného ve Sbírce zákonů ročník 1997 pod č. 229, po vyslovení souhlasu Parlamentu České republiky, prezident republiky schválil dne 21. 5. 1997 ukončení platnosti Úmluvy o naturalisaci mezi ČSR a USA, podepsanou v Praze dne 16. 7. 1928 a vyhlášenou pod č. 169/1929 Sb. Jako den ukončení platnosti Úmluvy byl sjednán den 20. 8. 1997. Tímto dnem pozbyl účinnosti zákon č. 60/1930 Sb. ze dne 29. 4. 1930 o provádění Úmluvy. Ačkoliv Úmluva od 20. 8. 1997 již neplatí, je třeba zánik státního občanství Československa před tímto datem (od doby její účinnosti) podle ní posuzovat, takže fakt ukončení platnosti Úmluvy nemůže mít žádný vliv na aplikaci Úmluvy tak, jak ji provedly v daném případě správní orgány obou stupňů.“

Z výše uvedeného tak podle krajského soudu jednoznačně vyplývá, že při posuzování existence státního občanství je nutno postupovat podle předpisů platných v době, kdy mělo k nabytí či pozbytí státního občanství dojít. Součástí českého právního řádu přitom v předmětném období byla i označená Úmluva, která mj. explicitně stanovila, že k pozbytí čs. občanství dochází tehdy, pokud čs. státní občan nabude občanství USA naturalizací. Jak přitom plyne ze správního spisu, k tomu viz jeho rekapitulaci provedenou shora, správní orgány na základě žádosti žadatele (právního předchůdce žalobců), požadující vydání potvrzení o nepřetržitém trvání a kontinuitě státního občanství České republiky, provedly ve věci rozsáhlé dokazování, při kterém zjistily, že právní předchůdce žalobců (narozený v roce 1924 ve Vídni) nabyl čs. státní občanství na základě ust. § 28 Všeobecného občanského zákoníku z roku 1811, přičemž existence jeho čs. občanství byla potvrzena osvědčením vydaným k datu 16. 5. 1947, č.j. A-4605-23/4-47-VIJ2, o zachování československého státního občanství podle § 2 odst. 3 ústavního dekretu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské. Současně zjistily, že právní předchůdce žalobců po roce 1948 z Československa emigroval do Velké Británie, kde v roce 1951 získal naturalizaci tamní občanství. V řízení se však nepodařilo zjistit, že by právní předchůdce žalobců pozbyl čs. státní občanství v důsledku odnětí, resp. v důsledku propuštění po datu vydání výše uvedeného osvědčení (které potvrzuje existenci čs. občanství k označenému datu). Ministerstvem vnitra České republiky bylo prověřeno i tvrzení právního zástupce žadatele, že k pozbytí státního občanství mohlo dojít v souvislosti s odsouzením Lidovým soudem trestním v roce 1954. Ministerstvo vnitra sdělilo, že byla prohlédnuta evidence osob, kterým bylo čs. státní občanství odňato, ale nebyl nalezen žádný záznam o výše jmenovaném. Ostatně právní předchůdce žalobců doklad (důkaz) toto prokazující nepředložil, přičemž jak vyplývá ze správního spisu, byl správními orgány vyzván k nahlédnutí do spisu, resp. k seznámení se s podklady, které byly dosavadním šetřením shromážděny. Z Certifikátu o naturalizaci v USA, který je rovněž založen ve správním spisu, přitom vyplývá, že právní předchůdce žalobců v důsledku sňatku s občankou USA, paní M. A. (tedy shora označenou procesní nástupkyní) získal k datu 24. 9. 1982 občanství USA naturalizací. Ze správního spisu dále vyplývá, že právnímu předchůdci žalobců bylo dne 20. 10. 1999 vydáno osvědčení o státním občanství České republiky, a to na základě prohlášení o státním občanství České republiky, učiněného dle ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 193/1999 Sb., o státním občanství některých bývalých československých státních občanů. S ohledem na výše uvedené proto krajský soud zcela souhlasí se závěry správních orgánů, které dospěly k závěru, že předmětné žádosti o vydání potvrzení o nepřetržitém trvání a kontinuitě státního občanství České republiky nebylo možno vyhovět z důvodu, že právní předchůdce žalobců nebyl nepřetržitě čs. státním občanem. Z provedeného rozsáhlého šetření správních orgánů totiž jednoznačně vyplynulo, že právní předchůdce žalobců (který, jak rovněž vyplynulo ze správního spisu, byl v okamžiku naturalizace v USA i čs. občanem) nabyl občanství USA dne

24. 9. 1982 naturalizací, tedy vyplynulo, že právní předchůdce ztratil na základě citovaného čl. I. Úmluvy čs. občanství, které opětovně nabyl až dnem 20. 10. 1999, kdy mu bylo na základě prohlášení o státním občanství České republiky (učiněného podle § 1 odst. 1 zákona č. 193/1999 Sb., o státním občanství některých bývalých československých státních občanů) vystaveno osvědčení o státním občanství České republiky. Označená Úmluva přitom byla, jak vyplývá z citované konstantní judikatury (např. z rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 218/99), platnou součástí tuzemského právního řádu až do dne 20. 8. 1997, kdy bylo sjednáno smluvními stranami ukončení její platnosti. Jak současně vyplývá ze správního spisu, správní orgány v rámci správního řízení důsledně prověřovaly i to, zda kodněti čs. občanství právního předchůdce žalobců nedošlo v souvislosti s jeho odsouzením (Lidovým soudem trestním v roce 1954). Na jejich žádost jim však příslušný správní orgán sdělil, že nebyl nalezen žádný záznam o odnětí čs. státního občanství právnímu předchůdci žalobců. Stejně tak správní orgány důsledně prověřovaly i to, zda k pozbytí čs. státního občanství nedošlo na základě jiné skutečnosti, před naturalizací v USA, ani to se však nepodařilo zjistit. Ostatně právní předchůdce žalobců sám takový důkaz v řízení ani nenavrhoval, ani nepředložil. Za této situace je proto krajský soud v souladu se správními orgány názoru, že v období od 24. 9. 1982 do 20. 10. 1999 právní předchůdce žalobců nebyl státním občanem České republiky, v důsledku čehož mu tedy nemohlo být vydáno potvrzení o nepřetržitém trvání a kontinuitě státního občanství České republiky. Optikou výše uvedeného pak krajský soud nahlížel i na žalobní námitky.

V prvním žalobním bodě právní předchůdce žalobců výslovně namítal, že napadené rozhodnutí se opírá pouze o některá ustanovení zákona, některá ustanovení ignoruje, přičemž dostatečně nerozebírá problematiku neaplikovatelnosti Úmluvy na danou situaci. K tomu je třeba uvést, že právní předchůdce v žalobě nikterak nekonkretizuje, která ustanovení správní orgány ignorovaly, resp. nekonkretizuje, o která ustanovení zákona se měly správní orgány (vedle jimi aplikovaných ustanovení) opírat a krajský soud odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž je povinností žalobce vylicít, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, jakož je i povinen ožřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. K tomu srovnej např. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005-58, přístupné na www.nssoud.cz. Krajský soud je přitom názoru, že pro věc relevantní ustanovení (tj. § 20 a § 24 zákona o státním občanství) byla správními orgány s ohledem na skutková zjištění obsažená ve správním spisu, k tomu viz výše, aplikována správně. Jak již bylo výše uvedeno, z provedeného rozsáhlého šetření správních orgánů jednoznačně vyplynulo, že právní předchůdce žalobců dne 24. 9. 1982 (tedy v době, kdy byl, jak vyplývá ze správního spisu, i čs. občanem) získal naturalizací státní občanství USA, čímž však ztratil čs. občanství, které opětovně nabyl teprve dnem 20. 10. 1999, kdy mu bylo na základě prohlášení o státním občanství České republiky vystaveno osvědčení o státním občanství České republiky. Za této situace je proto krajský soud v souladu se správními orgány názoru, že právní předchůdce žalobců nebyl nepřetržitě státním občanem České republiky. V důsledku toho proto nebylo podle krajského soudu správně vyhověno jeho žádosti o vydání potvrzení o nepřetržitém trvání a kontinuitě státního občanství České republiky, neboť kontinuita jeho občanství byla v označeném období přerušena. Pokud právní předchůdce žalobců vytýkal správním orgánům, že se nezabývaly předmětnou Úmluvou, konstatuje krajský soud, že z rozhodnutí správních orgánů jednoznačně vyplývá, že ty se textem Úmluvy zabývaly, k tomu viz výše provedenou rekapitulaci jejich rozhodnutí, přičemž dospěly k závěru o nutnosti její aplikace, s čímž souhlasí i zdejší soud. Jak již bylo totiž výše uvedeno, ze shora citované judikatury Ústavního soudu jakož i Nejvyššího soudu vyplývá, že

zmíněná Úmluva byla platnou součástí právního řádu, z čehož plyne, že správní orgány byly povinny tuto Úmluvu aplikovat. Pokud právní předchůdce žalobců výslovně uváděl, že na všechny sourozence K. bylo v rozhodném období pohlíženo tehdejšími totalitními orgány jako na nepřítel režimu, a to, že se v archivech nenašel verdikt formálně zbavující právního předchůdce žalobců občanství, neznamená, že ho totalitní režim považoval za svého občana, je třeba uvést, že skutečnost, že na právního předchůdce žalobců bylo nahlíženo jako na nepřítel režimu, nemůže mít (v důsledku tehdy platné právní úpravy) vliv na otázku faktické existence či neexistence státního občanství. Krajský soud je v souladu se žalovaným názoru, že i přes specifika doby po roce 1948 mohlo ke ztrátě občanství fakticky dojít pouze ze zákonem vymezených důvodů (např. podle zákona č. 194/1949 Sb., o nabývání a pozbývání československého státního občanství, či rozhodnutím soudu), přičemž z provedeného obsáhlého dokazování nevyplývá (ostatně sám právní předchůdce žalobců takový důkaz nenavrhoval, resp. nepředložil), že by právnímu předchůdci žalobců takovým zákonným způsobem bylo odňato čs. státní občanství. Tímto odpovídá krajský soud i na námitku, že tehdy bylo běžnou praxí, že občané přicházeli o své občanství pouhým skutkem opuštění země. Ostatně právní úprava přijatá po roce 1989, která se snažila napravit vzniklé křivdy, na takový způsob pozbytí státního občanství nepamatuje a krajský soud proto tvrzení žalobce podobně jako žalovaný neshledává případným. K doplňujícímu tvrzení, že se právní předchůdce žalobců v době naturalizace v USA nepovažoval za čs. občana (které právní předchůdce žalobců opakoval i u jiných žalobních bodů), krajský soud uvádí, že samotný pocit právního předchůdce žalobců, že se za občana státu nepovažoval, je z hlediska právního posouzení věci irelevantní. Jediným důvodem, pro který by o státní občanství naturalizací nemohl přijít, je ten, že by v době naturalizace již čs. občanství neměl, což není souzený případ. Výše uvedeným námitkám proto krajský soud přisvědčit nemohl. Poukazoval-li právní předchůdce žalobců na nečinnost žalovaného při vydání napadeného správního rozhodnutí (výslovně uváděl, že ponechává na posouzení soudu, zda napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu § 70 správního řádu, resp. § 40 s. ř. s.), konstatuje krajský soud, že ustanovení § 70 správního řádu upravuje způsob opravy zřejmých nesprávností v písemném vyhotovení rozhodnutí a § 40 s. ř. s. počítání lhůt v řízení před soudem, nikoliv před správním orgánem. Zamýšlel-li právní předchůdce žalobců označit ustanovení § 71 správního řádu (které upravuje lhůty pro vydání správních rozhodnutí), jímž se zajišťuje, aby správní orgán vedl řízení bez zbytečných průtahů, konstatuje krajský soud, že tam vymezené lhůty jsou tzv. lhůty pořádkové se všemi důsledky z toho plynoucími. Ostatně, jak vyplývá ze správního spisu, žalovaný konal podle krajského soudu bezprostředně poté, co mu byl zdejším soudem správní spis postoupen, tedy bez zbytečných průtahů. Pokud bylo v replice k vyjádření žalovaného poukazováno v této souvislosti i na § 44 správního řádu, je krajský soud názoru, že toto ustanovení upravuje zahajování řízení, nikoliv postup po zrušení rozhodnutí soudem. Stran údajné nutnosti vyrozumět účastníka v případě nemožnosti rozhodnout v zákonné lhůtě, konstatuje krajský soud, že takovou povinnost zákon explicitně nestanoví. Lze tak uzavřít, že v žádné z námitek obsažených v prvním žalobním bodě krajský soud právnímu předchůdci žalobců přisvědčit nemohl.

Co se týče navazujících tvrzení obsažených ve druhém žalobním bodě, kde právní předchůdce žalobců zejména uváděl, že byl zbaven práv čs. občanů již v roce 1952 a od té doby byl primárně občan Velké Británie, přičemž všechna domovská i občanská práva mu byla odebrána po jeho útěku, odkazuje krajský soud na výše uvedené, kde neshledal, že by právní předchůdce žalobců byl „zbaven“ čs. státního občanství. Jak již bylo výše uvedeno, právní úprava umožňovala „zbavení“ občanství pouze z taxativních důvodů, přičemž provedeným šetřením se nepodařilo zjistit, že by tehdejší režim takto vůči právnímu předchůdci žalobců postupoval. Označená Úmluva, v důsledku které došlo naturalizací ke

ztrátě čs. občanství, je přitom, jak již bylo rovněž výše uvedeno, i podle konstantní judikatury platnou součástí českého právního řádu, v důsledku čehož bylo nezbytné ustanovení Úmluvy aplikovat. Pokud pak právní předchůdce žalobců uváděl, že žalovaný nevzal v potaz existenci občanství Velké Británie, resp. to, že pouze jako občan Velké Británie žádal o naturalizaci v USA, je třeba uvést, že žalovanému byla tato skutečnost, jak je zřejmé z textu rozhodnutí zřejmá, přičemž ji nevzal v potaz z důvodu, že samotné nabytí cizího státního občanství na vlastní žádost nemělo žádné důsledky pro případné pozbytí čs. státního občanství, s čímž souhlasí i krajský soud. Právní předchůdce žalobců byl v době naturalizace v USA stále i čs. občanem (ve správním řízení nebylo prokázáno, že by jakýmkoli právně relevantním způsobem pozbyl čs. státního občanství před naturalizací v USA, k tomu viz výše) a naturalizací v USA na základě čl. I. Úmluvy (která měla relevanci pouze ve vztahu k pozbývání či nabývání čs. občanství, resp. občanství USA, nikoliv občanství dalších zemí) své čs. občanství jednoznačně ztratil. Podpůrně odkazuje krajský soud i na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2000, sp. zn. 24 Cdo 1271/2000, a ze dne 3. 7. 1998, sp. zn. 23 Cdo 140/98, kde se mj. uvádí, že „*Skutečnost, že žalobce byl v roce 1964 také občanem Kanady, nemůže ovlivnit zákonný důsledek naturalizace ve Spojených státech amerických v podobě ztráty československé příslušnosti. Je tomu tak proto, že Úmluva neupravovala způsoby nabývání státní příslušnosti účastnických zemí - ty se řídily jejich vnitrostátním právem, ale její význam spočíval pouze v tom, že s okamžikem nabytí státní příslušnosti Spojených států amerických byla bez dalšího spojena ztráta (zánik ex lege) dřívější státní příslušnosti československé (a naopak), přičemž slovo "dřívější" má význam jen ve vztahu mezi příslušností americkou a československou a poměr k případným jiným státním příslušnostem dotčené osoby nevyjadřuje. Argumentace dovolatele, že státní příslušnost Spojených států amerických získal jako státní občan Kanady a "nikoli na základě Úmluvy", se proto nemůže uplatnit.*“ Skutečnost, že čs. občan byl v době naturalizace v USA i občanem dalšího státu (Velké Británie), tak ničeho nemění na ztrátě jeho čs. občanství na základě čl. I. Úmluvy. Jinými slovy, na ztrátě čs. občanství v důsledku naturalizace v USA ničeho nemění ani to, že právní předchůdce žalobců měl vedle československého (českého) občanství i občanství jiného státu a krajský soud proto nemohl přisvědčit námitkám právního předchůdce žalobců v tomto smyslu. Poukazoval-li právní předchůdce žalobců v této souvislosti na tvrzení svého sourozence (pana T. K., který v 60. letech minulého století žádal na čs. vyslanectví v Londýně o pas pro cestu do Československa a jeho žádost byla zamítnuta s poukazem, že může požádat o vízum do svého britského pasu, přičemž čs. vláda uznala nárok pana K. na symbolickou kompenzaci za majetek znárodněný britským občanům po roce 1948), konstatuje krajský soud, že ani to na ztrátě čs. občanství právního předchůdce žalobců v důsledku naturalizace v USA ničeho nemění; otázka udělení víza jeho bratrovi, či otázka kompenzace za znárodnění je z pohledu existence čs. občanství právního předchůdce žalobců zcela irelevantní.

Krajský soud nemohl přisvědčit ani námitkám obsaženým ve třetím žalobním bodě. Uváděl-li právní předchůdce žalobců, že žalovaný procesně pochybil, když se nevyrovnal s argumentací o reciprocitě Úmluvy, je třeba uvést, že žalovaný se otázkou reciprocity podrobně zabýval, k tomu viz třetí a čtvrtý bod jeho rozhodnutí a krajský soud se s jeho argumentací (opírající se zejména o judikaturu Ústavního soudu vyúsťující v závěr o nutnosti aplikace Úmluvy) ztotožňuje. Podle krajského soudu žalovaný nepochybil, pokud jako správní orgán aplikoval na věc jednoznačnou, konstantní soudní judikaturu, které i přes znalost postojů USA k této Úmluvě, k tomu viz níže, dospívá k nutnosti aplikace předmětné Úmluvy. Podle krajského soudu přitom záleží pouze na přístupu státu, zda připustí, aby z jeho strany docházelo k jednostranné aplikaci Úmluvy; samotnou neplatnost Úmluvy takový faktický stav nezpůsobuje, pokud si takový důsledek smluvní strany nezakotví. Krajský soud

proto nemohl přisvědčit žalobci v tom, že správní orgány neměly Úmluvu aplikovat. Uváděl-li právní předchůdce žalobců, že jeho čs. občanství v důsledku naturalizace v USA nezaniklo, odkazuje krajský soud na výše uvedené. Žalovaný se přitom podle krajského soudu dostatečně zabýval i pojmy „příslušník“ a „občan“ a dospěl ke správným závěrům. I podle zdejšího soudu je státní občanství časově trvalý, místně neomezený právní svazek státu a fyzické osoby. Na základě tohoto svazku vznikají jeho subjektům vzájemná práva a povinnosti, mj. právo na ochranu ze strany státu, právo účasti na správě veřejných záležitostí, resp. povinnost věrnosti k státu, povinnost dodržovat právní předpisy atp. Podpůrně k těmto závěrům odkazuje krajský soud i na odbornou literaturu, např. Hendrych, D.: Právní slovník, 2. rozšířené vydání, C.H. Beck, Praha 2003, str. 978, jakož i judikaturu, např. nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 9. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 9/94, ve kterém se uvádí, že „*státní občanství definovat jako časově trvalý, místně neomezený právní vztah fyzické osoby a státu, který je proti vůli fyzické osoby zpravidla nezrušitelný, na jehož základě vznikají jeho subjektům vzájemná práva a povinnosti, spočívající zejména v právu fyzické osoby na ochranu ze strany státu na jeho území i mimo ně, v právu pobytu na jeho území a na právu účasti na jeho správě veřejných záležitostí. Povinností občana je především věrnost státu, závazek k jeho obraně, výkon určitých funkcí, ke kterým je povolán, a dodržování právních předpisů státu i mimo jeho území. Konkrétní obsah státního občanství je určen zákonodárstvím jednotlivého svrchovaného státu. Je výsostným právem státu určovat podmínky, za kterých se nabývá a pozbývá státní občanství.*“ Co se pak týče pojmu státní „příslušnost“ konstatuje krajský soud, že tento pojem je pojmem širším, zahrnujícím vztah státu jak k osobám fyzickým, tak i k osobám právnickým (§ 32 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním). Podrobněji viz rovněž Hendrych, D.: Právní slovník, 2. rozšířené vydání, C.H. Beck, Praha 2003, str. 981, či Filip, J.: Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva, 1. vydání, Masarykova univerzita, Brno 1997, str. 16 a násl., kde se výslovně uvádí, že „*Širším pojmem než občanství je příslušnost. Příslušnost se v mezinárodním právu vyjadřuje zpravidla obratem „příslušník“ - fyzická osoba, která je státním občanem smluvního státu (...).*“ Z těchto důvodů lze proto souhlasit s argumentací obsaženou v napadeném rozhodnutí, kde se uvádí, že kromě pojmu „státní občanství“ je používán i pojem „státní příslušnost“, který je pojmem širším než státní občanství; zahrnuje jak vztah fyzických osob (státní občanství), tak i právnických osob k určitému státu. Příslušnost se v mezinárodním právu vyjadřuje zpravidla obratem „příslušník“, tj. fyzická osoba, která je státním občanem smluvního státu nebo právní osoba, která má sídlo na území smluvního státu. Z toho tedy plyne, že státní příslušník je zároveň i státním občanem, a proto žalovaný ve svém rozhodnutí tyto pojmy oprávněně nerozlišoval, a aplikoval na právního předchůdce žalobců správně Úmluvu, která hovoří o „příslušnosti“, resp. o „příslušnících“ státu. Na tomto závěru nemůže podle krajského soudu ničeho změnit ani údajně odlišný význam v jiných jazykových verzích Úmluvy. Krajský soud přitom poznamenává, že čl. IV. Úmluvy výslovně uvádí, že Úmluva je sepsaná československy a anglicky, přičemž obě znění jsou stejně autentická. Lze tak uzavřít, že užití pojmu státní „příslušník“ v textu Úmluvy je i podle krajského soudu třeba vykládat jako „občan“ daného státu, a správní orgány proto nepochybily, pokud na situaci právního předchůdce žalobců, který byl v době naturalizace čs. občanem, aplikovaly Úmluvu. Na nutnosti její aplikace nemůže podle zdejšího soudu ničeho změnit ani poukaz právního předchůdce žalobců na čl. 42 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. V tomto článku se totiž toliko uvádí, že „*Pokud dosavadní předpisy používají pojmu "občan", rozumí se tím každý člověk, jde-li o základní práva a svobody, které Listina přiznává bez ohledu na státní občanství.*“, tedy zakotvuje, že základní práva a svobody přísluší bez ohledu na státní občanství. Jedná se přitom o ustanovení přechodné sjednocující právní předpisy ústavního zákona č. 23/1991, kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod. Podrobněji viz Pavlíček, P.: Ústava a ústavní řád České republiky – komentář, 2. díl, Linde, 1999 Praha, str.

341. K údajné nemožnosti aplikability Úmluvy (z důvodu, že je obtížné si představit, že by v rozhodném období ze strany totalitního státu docházelo k dodržování čl. II. Úmluvy) opakuje krajský soud, že ze shora označené judikatury plyne, že označená Úmluva byla platnou součástí tuzemského právního řádu až do jejího zrušení a nebyly smluvními stranami učiněny v době, která je rozhodující, žádné právní kroky, jež by vedly k rozvázání této úmluvy. Bylo proto na místě Úmluvu aplikovat i na právního předchůdce žalobců. Požadoval-li právní předchůdce žalobců udělení výjimky podle článku II. Úmluvy, konstatuje krajský soud, že označený článek neumožňuje žalovanému, popř. krajskému soudu udělit výjimku z aplikace Úmluvy pro jím uváděné důvody. K tvrzení právního předchůdce žalobců v tom smyslu, že ho čs. orgány nepovažovaly za čs. občana a on sám se za něj rovněž nepovažoval, a nemohl proto ztratit občanství naturalizací, odkazuje krajský soud na své rozhodnutí, kde se tímto opakovaně zabýval, a doplňuje, že za situace, kdy čs. orgány právního předchůdce žalobců občanství nezabavily, k tomu viz rovněž výše, nelze z logiky věci hovořit o tom, že by tehdejšími orgány nebyl považován za čs. občana.

Co se týče tvrzení obsažených v dalším žalobním bodě, kde právní předchůdce žalobců pokračoval v argumentaci obsažené ve třetím žalobním bodě, když výslovně uváděl, že žalovaný nereagoval na námitku, že je nelogické a proti základním zásadám ústavního pořádku, aby se na něj vztahovala Úmluva, jejíž části nebyly čs. orgány respektovány, resp. která nemohla být ze strany USA aplikována, protože jim nebylo známo, že je i čs. občanem, odkazuje krajský soud na výše uvedené, kde se k obdobné argumentaci již s odkazem na judikaturu Ústavního soudu vyjádřil. Podle krajského soudu se žalovaný dostatečně zabýval nutností aplikace Úmluvy na případ právního předchůdce žalobců v napadeném rozhodnutí, shora podrobně rekapitulováno, přičemž s tam obsaženými závěry se krajský soud ztotožňuje. Uváděl-li právní předchůdce žalobců, že Úmluva nemohla být aplikována ze strany USA z důvodu, že jim nebylo známo, že je i čs. občanem, konstatuje krajský soud, že Úmluva byla aplikována zdejšími orgány, které při její aplikaci vyšly z judikatury Ústavního soudu, která takový postup schvaluje. Poukazoval-li žalobce na skutečnost, že do žádosti o naturalizaci neuvedl čs. občanství a Úmluva na něj neměla být proto aplikována, konstatuje krajský soud, že nelze připustit, aby aplikace Úmluvy byla vázána pouze na to, co uváděl žadatel v žádosti o naturalizaci. V takovém případě by zamezení dvojího občanství záviselo na kroku samotného žadatele o udělení daného občanství. Vůle smluvních stran však podle krajského soudu směřovala k odstranění podle nich nepřipustného stavu dvojího státního občanství en bloc, nikoli v závislosti na tom, jak bude vyplněna žádost o státní občanství některé ze smluvních stran. Pokud by mělo záviset na vůli žadatele, jaký účinek bude Úmluva mít, nebyla by podle krajského soudu stanovena pouze jediná výjimka ze zákazu dvojího občanství v podobě existence válečného stavu uvedeného v čl. III. Úmluvy (který se jinak na projednávanou věc nevztahuje). Soud přitom nemůže souhlasit s tvrzením právního předchůdce žalobců, že žalovaného přístup svědčí o nutnosti posoudit státoobčanský poměr nezávisle od vůle (libovůle) státu. Je svrchovaným právem státu upravit podmínky pro nabývání a pozbývání občanství, přičemž tyto podmínky musí být uplatňovány nediskriminačně vůči všem osobám, které se vyznačují stejnými znaky, aby tak byl naplněn princip legitimního očekávání, a vyloučena libovůle státu. To však nevylučuje, aby stát svoji vnitrostátní úpravu z jakýchkoli důvodů doplnil dvou či vícestrannou mezinárodní úmluvou, která by upravila podmínky nabývání a pozbývání státního občanství jednotlivými smluvními stranami odchýlně od právní úpravy vnitrostátní, včetně pozbytí občanství nabytím občanství jiného státu. Poukazoval-li právní předchůdce žalobců na to, že závazky vyplývající z mezinárodních úmluv týkající se lidských práv a svobod jsou přímo aplikovatelné a převažují nad zákony, lze jen konstatovat, že toto potvrzuje nutnost aplikace mezinárodních smluv, tedy i Úmluvy, přičemž ze žádné mezinárodní smlouvy nevyplývá, že by správní orgány neměly v daném

případě postupovat shora popsaným způsobem. Správní orgány přitom podle zdejšího soudu nepostupovaly v rozporu se žádným ustanovením Ústavy či Listiny základních práv a svobod, jak rovněž namítal právní předchůdce žalobců. K výslovnému odkazu právního předchůdce žalobců na čl. 12 Ústavy, podle něhož nikdo nemůže být proti své vůli zbaven státního občanství, je třeba uvést, že tento článek byl přijat z důvodu napravení křivd způsobených zákonem č. 194/1949 Sb., o nabývání a pozbývání československého státního občanství, který byl v rozporu s čl. 15 Všeobecné deklarace lidských práv, podrobněji k tomu viz Pavlíček, P.: Ústava a ústavní řád České republiky – komentář, 1. díl, Linde, 1999 Praha, str. 101, přičemž, jak již bylo výše uvedeno, právní předchůdce žalobců na základě tohoto zákona občanství zbaven nebyl. Podpůrně k tomu lze poukázat i na nálezy Ústavního soudu ze dne 8. 11. 1995, sp. zn. Pl. ÚS 5/95, ve kterém se uvádí, že „Článek 12 odst. 2 Ústavy reaguje zejména na instituci odnětí státního občanství z doby před listopadem 1989 a snaží se ústavně právní úpravou takovému zásahu do práv občana zabránit. Účelem ústavního příkazu zakotveného v článku 12 odst. 2 Ústavy tedy bylo a je vyloučení možnosti, aby zákonodárce vytvořil takovou právní úpravu, která by zbavení státního občanství koncipovala jako sankci za eventuální protiprávní jednání občana. Tato koncepce je plně v souladu s myšlenkou článku 15 odst. 2 Všeobecné deklarace lidských práv, který stanoví, že nikdo nesmí být svévolně zbaven své státní příslušnosti. (...) Pokud by byla interpretace článku 12 odst. 2 Ústavy - v porovnání s § 17 citovaného zákona - správná, znamenalo by to ve svých důsledcích, že Ústava zakazuje zákonodárci, aby vyloučil existenci dvojího či vícenásobného státního občanství. Takový zákaz by ovšem byl zcela absurdní, neboť by omezoval právo suverénního státu čelit bipoletismu a byl by v rozporu s platnými i s připravovanými mezinárodními smlouvami v současné demokratické Evropě.“ Ostatně právní předchůdce žalobců z důvodu dobrovolné naturalizace v USA (na základě sňatku s občankou USA) nebyl zbaven občanství proti své vůli, jak to předpokládá označený čl. 12 Ústavy.

V dalším žalobním bodě poukazoval právní předchůdce žalobců především na diskriminaci a nerovnost ve srovnání s jeho sourozenci, popř. s ostatními občany. K tomu je třeba uvést, že rozdílný postoj správních orgánů v jeho věcech a ve věcech jeho sourozenců byl vyvolán odlišnou skutkovou situací. Právní předchůdce žalobců totiž na rozdíl od svých sourozenců (kteří setrvali ve Velké Británii, resp. nenabyli občanství USA naturalizací) odcestoval do USA, kde nabyl tamní občanství naturalizací, což má z logiky věci za následek i různý postup správních orgánů. Nelze tak hovořit o nestejném právním zacházení s právním předchůdcem žalobců a jeho sourozenci. Nepochybně by bylo v rozporu se zásadami zakotvenými mezinárodními smlouvami, či ústavním pořádkem České republiky, pokud by s právním předchůdcem žalobců bylo ve stejné situaci zacházeno jinak než s jeho sourozenci, což však není pro výše uvedené důvody souzený případ. Za této skutkově odlišné situace proto krajský soud neshledává ani důvod pro aplikaci čl. 26 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, či jiných dokumentů (např. Všeobecné deklarace lidských práv) upravujících zákaz diskriminace, či zásadu rovnosti. Ostatně jak sám právní předchůdce žalobců uvádí, Výbor OSN pro lidská práva připouští při aplikaci čl. 26 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech nerovnost v případě, že se ta zakládá na rozumných a objektivních rozlišovacích znacích, kterými zásadní skutková odlišnost panující v případě právního předchůdce žalobců oproti jeho sourozencům zcela jistě je. Ostatně i podle judikatury Ústavního soudu, k tomu viz např. nálezy sp. zn. Pl. ÚS 4/95, či nálezy sp. zn. Pl. ÚS 3/95, platí, že rovnost jako ústavněprávní instituce vždy byla a je kategorií nikoli abstraktní (absolutní), ale toliko relativní a nelze ji chápat mechanicky či absolutně bez ohledu na skutkové okolnosti věci. Za skutkově odlišné situace proto nelze podle krajského soudu hovořit o diskriminaci či nerovnosti, jak uváděl právní předchůdce žalobců, resp. nelze správním orgánům vytýkat, že na věc neaplikovaly žalobcem uváděné mezinárodní

dokumenty. Jak již bylo přitom opakovaně uvedeno, správní orgány v případě právního předchůdce žalobců postupovaly v souladu se zněním mezinárodní smlouvy (Úmluvy), která byla v předmětném období platná a která ztrátu čs. občanství v důsledku naturalizace explicitně upravovala.

Krajský soud se dále zabýval tvrzeními obsaženými v šestém žalobním bodě. Uváděl-li právní předchůdce žalobců, že žalovaný oponuje náhledu, že Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ze dne 4. 9. 1950 ve znění Protokolu č. 11 odmítá diskriminační přístup k uplatňování práv (čl. 14) a zavazuje poskytnout účinnou nápravu křivd způsobených porušením osobních práv (čl. 13), přičemž požaduje, aby správní orgán na něj nahlížel stejně jako na jeho sourozence, odkazuje krajský soud primárně na výše uvedené a doplňuje, že z napadeného rozhodnutí je zřejmé, že žalovaný se otázkou případné diskriminace právního předchůdce žalobců v předchozím řízení podrobně zabýval. Jak již bylo přitom rovněž výše uvedeno, o diskriminaci se jedná pouze tehdy, kdy se s jedincem zachází jinak než s jiným, ačkoli se oba nacházejí ve stejné situaci. O stejnou situaci v případě právního předchůdce žalobců se však nejednalo, když jeho sourozenci byli v situaci jiné, jak soud ostatně též podrobně shora uvedl. Dále je nutno uvést, že čl. 13 označené Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění Protokolu č. 11 (podle něhož *„Každý, jehož práva a svobody přiznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.“*), zakotvuje povinnost umožnit uplatnění účinných právních prostředků nápravy před národním orgánem, což, jak vyplývá ze správního a soudního spisu, právnímu předchůdci žalobců odepráno nebylo. Co se pak týče čl. 14 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění Protokolu č. 11 (ve kterém se uvádí, že *„Užívání práv a svobod přiznaných touto Úmluvou musí být zajištěno bez diskriminace založené na jakémkoli důvodu, jako je pohlaví, rasa, barva pleti, jazyk, náboženství, politické nebo jiné smýšlení, národnostní nebo sociální původ, příslušnost k národnostní menšině, majetek, rod nebo jiné postavení.“*), ani ten nebylo třeba podle krajského soudu aplikovat. Krajský soud totiž neshledal, že by postup správních orgánů byl založen na v tomto článku uváděných důvodech (tedy v pohlaví, rase, barvě pleti, jazyku, náboženství, politickém nebo jiném smýšlení, národnostním nebo sociálním původu, příslušnosti k národnostní menšině, či v majetku, rodu nebo jiném postavení). Správní orgány vůči právnímu předchůdci žalobců postupovaly označeným způsobem z důvodu jeho naturalizace v USA, která má podle předmětné Úmluvy za následek ztrátu čs. občanství. Podle krajského soudu přitom žádný z ostatních článků Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, či jiných mezinárodních smluv, explicitně nepamatuje na situaci právního předchůdce žalobců, ani neumožňuje zhojit ztrátu čs. občanství v důsledku naturalizace v USA. Co se pak týče nemožnosti aplikace Úmluvy z důvodu jejího čl. II., odkazuje krajský soud na výše uvedené, kde se tímto již zabýval.

Uváděl-li právní předchůdce v dalším žalobním bodě, že se cítí být diskriminován českými zákony, zejména pak zákony restitučními, odkazuje krajský soud na výše uvedené, kde se diskriminací již zabýval. Ostatně v předmětné věci restituční předpisy správními orgány ani aplikovány nebyly. V předmětné věci byla především aplikována ustanovení § 20 a § 24 zákona o státním občanství a čl. I. Úmluvy, která nebyla dosavadní rozhodovací činností Ústavního soudu nikterak dotčena, podrobněji k tomu viz rovněž výše. Tato ustanovení byla přitom i podle názoru zdejšího soudu správními orgány aplikována správně a zcela s přihlédnutím ke skutkovým okolnostem dané věci. Za aplikaci způsobující diskriminaci by krajský soud považoval např. situaci, kdy by správní orgán jiné osobě vydal potvrzení o kontinuitě čs. občanství, a to i přesto, že po odchodu z Velké Británie do USA získala naturalizací občanství USA. Takový případ však právní předchůdce žalobců neuvádí,

ani nebyl ve správním řízení zjištěn. Za této situace proto nelze správním orgánům vytýkat jejich postup. Krajský soud přitom doplňuje, že podle § 4 odst. 1 a 2 s. ř. s. soudy ve správním soudnictví rozhodují o: žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy ("správní orgán"); ochraně proti nečinnosti správního orgánu; ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu; kompetenčních žalobách; ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda; ve věcech politických stran a politických hnutí; a o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí pro rozpor se zákonem. Krajský (správní) soud přitom na podkladě podané žaloby posuzuje zákonnost, popř. vady rozhodnutí vydaného v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné (podrobněji k tomu § 65 a násl. s. ř. s.), tedy posuzuje aplikaci právních předpisů správními orgány (kterou shledal správnou, k tomu viz výše), a nikoliv otázky restituční, či majetkové. Co se pak týče poukazu právního předchůdce žalobců na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, či Listinu základních práv a svobod odkazuje krajský soud rovněž na výše uvedené, kde se jimi již zabýval a neshledal důvod k jejich aplikaci.

Krajský soud nemohl přisvědčit ani tvrzením obsaženým v dalším žalobním bodě. Pokud právní předchůdce žalobců uváděl, že čs. občanství mohl ztratit již nabytím občanství Velké Británie, uvádí krajský soud, že z důvodu absence právní úpravy, která by takto stanovila (na rozdíl od právní úpravy upravující vztahy mezi Československem a USA obsažené v předmětné Úmluvě), nemohlo nabytím občanství Velké Británie dojít ke ztrátě čs. občanství a právní předchůdce žalobců tak byl čs. občanem až do nabytí občanství USA, jak správně dovodily správní orgány. Co se týče nenaplnění státoobčanského vztahu z důvodu nemožnosti vrátit se, odkazuje krajský soud na výše uvedené, kde se tím již zabýval a doplňuje, že k faktickému pozbytí čs. občanství mohlo i v tehdejší době dojít pouze zákonným způsobem. Obdobně k tvrzení, že z důvodu, že setrval delší dobu mimo čs. území bez povolení, v důsledku čehož přestal být čs. orgány považován za občana (v podobných případech nenavracení vyvolalo i trestní postih včetně formálního odnětí státního občanství) odkazuje krajský soud na výše uvedené, kde se již zabýval zákonnými důvody odnětí státního občanství a poznamenává, že právním předchůdcem žalobců uváděný důvod mezi ně nepatří. Jak již přitom bylo výše uvedeno, čs. občanství právnímu předchůdci žalobců odňato nebylo. Co se týče poukazu právního předchůdce žalobců na právní názor Nejvyššího správního soudu stran výkladu právních norem a možnosti mít vícero občanství (k tomu viz rozhodnutí sp. zn. 1 As 62/2006-82), konstatuje krajský soud, že obecně nevylučuje, a to zcela ve shodě s citovaným rozhodnutím Nejvyššího správního soudu, existenci vícero občanství. Nelze však odhlédnout od toho, že v případě právního předchůdce žalobců došlo ke ztrátě čs. občanství v důsledku naturalizace podle Úmluvy, což stávající judikatura Nejvyššího správního soudu, ostatně ani Ústavního soudu, nepopírá. Naopak, jak již bylo výše uvedeno, judikatura dospívá k závěru o nutnosti aplikace předmětné Úmluvy, což má za následek i ztrátu čs. občanství právního předchůdce žalobců naturalizací v USA. Ostatně označený rozsudek Nejvyššího správního soudu se primárně týkal aplikace § 13 písm. b), resp. § 17 zákona č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, a nikoliv § 20 a § 24 téhož zákona. Krajský soud přitom nikterak nepolemizuje s důvody vedoucími k uzavření Úmluvy (např. vyřešení důchodových, daňových a branných otázek bývalých občanů Rakousko – Uherska). Ostatně, i kdyby tomu tak bylo (krajský soud přitom poznamenává, že takové důvody explicitně z textu Úmluvy neplynou; preambule hovoří o docílení dohody ohledně bývalých příslušníků Československa a USA, a to nejen těch, kteří občanství nabyli, ale i těch, kteří ho mají nabyt teprve v budoucnu, přičemž nehovoří o jiném státním útvaru než o

Československu a USA) nelze odhlédnout od toho, že Úmluva bez ohledu na důvody svého vzniku obecně upravovala i ztrátu čs. občanství v důsledku naturalizace v USA, tedy z důvodu, který nastal i v případě právního předchůdce žalobců. Uváděl-li právní předchůdce žalobců, že na Úmluvu je třeba hledět jako na přechodné, časově omezené řešení (její užitečnost vyprchala maximálně deset let po jejím podepsání a mohla trvat pouze po dobu přátelských vztahů a existence demokratických základů obou států) odkazuje krajský soud na výše uvedenou judikaturu, ze které vyplývá, že Úmluva platila až do devadesátých let minulého století, tedy i v předmětném období. Uváděl-li právní předchůdce žalobců, že po přistoupení ČR do EU je jako občan Velké Británie penalizován na svých právech na základě Úmluvy, jejíž smluvní stranou nebyla Velká Británie, konstatuje krajský soud, že nelze odhlédnout od toho, že právní předchůdce žalobců byl primárně čs. občanem, tedy občanem země, která byla smluvní stranou Úmluvy. Skutečnost, že smluvní stranou nebyla Velká Británie, nepovažuje krajský soud za penalizaci, přičemž není ani názoru, že by na tom něčeho změnil vstup ČR do EU. Je na svobodném rozhodnutí každé svrchované země, zda uzavře s jinou svrchovanou zemí mezinárodní smlouvu, přičemž žádná z mezinárodních smluv na situaci právního předchůdce žalobců nepamatuje. Jak již bylo přitom opakovaně uvedeno, otázka občanství Velké Británie v době naturalizace v USA nemá v souzené věci žádného vlivu; právní předchůdce žalobců o čs. občanství přišel v důsledku naturalizace v USA na základě platné Úmluvy. Správní orgány proto nemohly postupovat jinak. Co se pak týče případné aplikace čl. 17 Evropské úmluvy o státním občanství, je třeba podle krajského soudu uvést, že tento článek na situaci právního předchůdce žalobců explicitně nedopadá. Citovaný článek stanoví pouze zásadu rovnosti občanů na území státu, z nichž někteří mají státní občanství i státu jiného, žádná jiná práva toto ustanovení nezakotvuje. Ze spisu ani z námitek právního předchůdce žalobců přitom není zřejmé, jakým způsobem by měla být označená zásada rovnosti v jeho případě dotčena, když je třeba zásadu rovnosti chápat ve výše naznačeném smyslu, jako stejné zacházení s různými osobami, které se ocitnou ve stejné situaci. Zcela okrajově lze též uvést, že čl. 7 odst. 1 písm. a) téže úmluvy zároveň zakotvuje právo státu upravit jako důvod pozbytí státního občanství ze zákona nebo jeho iniciativy dobrovolné nabytí jiného státního občanství.

Závěrem se krajský soud zabýval tvrzeními obsaženými v posledním žalobním bodě. Odkazoval-li právní předchůdce žalobců na nemožnost aplikace Úmluvy v důsledku rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států - *Afroym v. Rusk*, popř. *Vance v. Terrazas*, opakuje krajský soud, že z judikatury Ústavního soudu plyne (k tomu srovnej např. rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 218/99, či sp. zn. II. ÚS 66/99), že označená Úmluva byla platnou součástí tuzemského právního řádu až do roku 1997, přičemž nebyly smluvními stranami učiněny žádné právní kroky, jež by vedly k dřívějšímu rozvázání této Úmluvy, v důsledku čehož je nezbytné ustanovení Úmluvy aplikovat. Pokud jde o princip recipacity, odkazuje krajský soud na výše uvedené a doplňuje, že nelze jednomu státu upřít právo uplatňovat důsledky sjednané smlouvy i v případě, že druhá smluvní strana některé závazky ze smlouvy pro ni plynoucí neuplatňuje, jako tomu bylo v projednávané věci. V důsledku výše uvedeného, tedy jednoznačného vyznění nutnosti aplikace Úmluvy, krajský soud nemohl přisvědčit ani navazující argumentaci právního předchůdce žalobců, že Úmluvu nebylo možno aplikovat, z důvodu naplnění podmínek přerušení provádění podle Vídeňské úmluvy o smluvním právu ze dne 23. 5. 1969 z důvodu zásadní změny okolností. Stejně tak nemohl krajský soud přisvědčit argumentaci právního předchůdce žalobců v tom smyslu, že podle Vídeňské úmluvy o sukcesi státu ve vztahu ke smlouvám ze dne 23. 8. 1978 bylo třeba, aby byla při sukcesi státu provedena notifikace Úmluvy, kterou však Česká republika neprovedla, a proto se závazky nebo práva vycházející z Úmluvy na ni jako na nástupce automaticky nevztáhly. Jak již bylo výše uvedeno, označená judikatura Ústavního soudu, i za zjevné

znalosti těchto mezinárodních smluv, resp. situace v období mezi roky 1945 a 1989, dospívá k závěru o nutnosti aplikace Úmluvy až do roku 1997. Ostatně Ústavní soud v opakovaně uváděném rozhodnutí ze dne 3. 5. 2001, sp. zn. II. ÚS 218/99 i přes výslovnou námitku stěžovatele, že „(...) *Úmluva nebyla ze strany USA po 2. světové válce uplatňována a tedy vzhledem k jejímu dlouhodobému uplatňování pozbyla na základě mezinárodně právního obyčeje mezinárodně právní platnost a nelze se jí tedy dovolávat ani ve vnitrostátním právu.*“, setrval na závěru o nutnosti aplikace Úmluvy až do roku 1997. Ostatně sluší se doplnit, že jak Vídeňská úmluva o smluvním právu, tak i Vídeňská úmluva o sukcesi států ve vztahu ke smlouvám, nabyly (pro Českou republiku) platnosti dne 28. 8. 1987, resp. dne 25. 8. 1999, tedy až poté, co již dávno nastaly účinky Úmluvy. S ohledem na citovanou judikaturu Ústavního soudu krajský soud nemohl přisvědčit právnímu předchůdci žalobců ani v tvrzeních, ve kterých dovozoval nemožnost aplikace označené Úmluvy z důvodu chování USA k tehdejšímu totalitnímu režimu či následnému vzniku samostatné České republiky. Ústavní soud, jak již bylo opakovaně uvedeno, totiž dospěl k jednoznačnému závěru o objektivní nutnosti aplikace předmětné Úmluvy. Podrobněji k tomu viz výše. Stran závěrů obsažených v předkládací zprávě Vlády České republiky ze dne 21. 8. 1996, připojené ke sdělení MZV č. 229/1997 Sb., kde se konstatuje, že „*situaci ohledně Úmluvy však zkomplikoval nálezn Nejvyššího soudu USA v roce 1970, ve kterém byla Úmluva prohlášena za protiústavní. Na základě tohoto nálezu přestala USA Úmluvu aplikovat. Je nadále neudržitelná situace, kdy je Úmluva prováděna pouze jednostranně a není naděje, že ji americká strana začne opět plnit. K ukončení její platnosti je možné přikročit až nyní, neboť v období bývalého režimu by takový krok byl jen těžko představitelný. Po roce 1989 se o tomto problému začalo poprvé otevřeně mluvit ve spojitosti se sukcesí České republiky do dvoustranných smluv uzavřených bývalým Československem.*“, opakuje krajský soud, že konstantní judikatura Ústavního soudu, či Nejvyššího soudu (která - na rozdíl od předkládacích zpráv Vlády České republiky - působí jako pramen práva, k tomu viz podpůrně Knapp, V.: *Teorie práva*, C. H. Beck, Praha 1995, s. 133) dospívá k závěru o nutnosti aplikace Úmluvy (ze strany České republiky až do roku 1997). Správní orgány proto podle zdejšího soudu postupovaly správně, pokud Úmluvu aplikovaly.

Co se týče tvrzení obsažených v replice k vyjádření žalovaného, odkazuje krajský soud primárně na výše uvedené, kde se tvrzeními právního předchůdce již povětšinou zabýval. Krajský soud tudíž neshledal namítanou nečinnost žalovaného, či nemožnost aplikace Úmluvy z důvodu údajné zásadní rozdílnosti mezi pojmem příslušník a občan. Krajský soud přitom v souladu s výše označenou judikaturou Nejvyššího správního soudu nevylučuje možnost existence vícero občanství u jedné osoby, podotýká však, že s ohledem na pravidla obsažená v Úmluvě došlo v případě naturalizace právního předchůdce žalobců v USA k jednoznačnému pozbytí čs. občanství. Bylo-li v replice poukazováno na důvody nabytí občanství USA, těm krajský soud rozumí a nikterak je nezpochybňuje, to však nikterak nevylučuje nutnost aplikace Úmluvy. Krajský soud v této souvislosti doplňuje, že nepochybně nelze právnímu předchůdci žalobců vyčítat, že opustil republiku v době, kdy mu hrozilo nebezpečí pro jeho původ, ani skutečnost, že se následně nevrátil ani přes učiněnou výzvu. Nabytí dalšího státního občanství soud také nehodnotí, protože to je zcela v dispozici každého jedince usilovat o případné občanství státu, kde se bude cítit bezpečně. Záleží pouze na tom, zda splní případné legislativní požadavky dotčeného státu. Zdejší (správní) soud přitom opakovaně zdůrazňuje, že se nemohl zabývat otázkami restitučními, resp. majetkovými právy právního předchůdce žalobců, na které bylo opakovaně poukazováno. Správní soud je totiž v případě přezkumu správního rozhodnutí oprávněn toliko přezkoumávat zákonnost či vady napadeného rozhodnutí, k tomu srovnej § 65 a násl. s. ř. s. (jímž je v souzené věci rozhodnutí, kterým nebylo vydáno osvědčení o kontinuitě občanství a které, jak je z výše uvedeného

patrně, shledal souladným se zákonem), a nikoliv řešit otázky restituční či majetkoprávní. V této souvislosti krajský soud poznamenává, že z evidence Krajského soudu v Brně zjistil, že občanskoprávní senát zdejšího soudu opakovaně vyslovil (k tomu srovnej např. rozhodnutí ze dne 25. 10. 2007, čj. 18 Co 190/2007-170, ze dne 5. 4. 2007, čj. 18 Co 216/2005-228, či ze dne 5. 4. 2007, čj. 18 Co 7/2007-243), že právní předchůdce žalobců společně se svými sourozenci (B. S. a T. K.) jsou vlastníky některých nemovitostí, které byly konfiskovány jejich otci, panu P. K., přičemž tyto závěry byly potvrzeny i Nejvyšším soudem. K tomu lze odkázat např. na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 10. 2008, čj. 28 Cdo 5048/2007-314. Ostatně poukazoval-li právní předchůdce žalobců na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2008, čj. 28 Cdo 1573/2008, je třeba uvést, že tímto rozhodnutím bylo zamítnuto dovolání proti rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 25. 10. 2007, čj. 18 Co 36/2007-362, kterým bylo právě vysloveno, že F. K., paní B. S., pan T. K. a paní B. Sch. jsou vlastníky nemovitostí, které byly konfiskovány jejich otci, panu P. K. Co se týče poukazu na závěry Výboru pro lidská práva, či mezinárodní dokumenty, odkazuje krajský soud na výše uvedené, kde se těmi již zabýval a neshledal důvod pro jejich aplikaci. Stejně tak krajský soud odkazuje na výše uvedené i v případě námitek stran toho, že právní předchůdce žalobců nemohl ztratit čs. občanství z důvodu, že o občanství USA žádal jako občan Velké Británie, domníval se, že ho tuzemské orgány za občana nepovažovali, sám se nepovažoval za čs. občana atp. Na nutnosti aplikace Úmluvy přitom ničeho nemohou změnit ani tvrzení, že pokud by právní předchůdce žalobců věděl, že je čs. občanem a že naturalizací v USA ho může ztratit, o občanství USA by nežádal. Úvaha, že nebyl-li si občanství vědom, nemohl ho ztratit, není na místě. Jen proto, že si někdo není vědom důsledků právní úpravy, nelze jejich nastoupení vyloučit. V takovém případě by i v řadě případů trestních nemohla být uplatněna trestní odpovědnost za nedbalostní trestné činy. Konečně co se týče posledního tvrzení obsaženého v replice, ve kterém žalobce poukazoval na skutečnost, že žalovaný ve vyjádření k žalobě nereaguje na stěžejní argument článkem II. Úmluvy, konstatuje krajský soud, že žalovaný se označeným článkem zabýval v odůvodnění svého rozhodnutí, kde uvedl, že tento článek nelze považovat za výjimku, s čím souhlasí i zdejší soud, podrobněji k tomu viz výše.

S ohledem na shora uvedené proto Krajský soud v Brně žalobu postupem podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Nad rámec shora uvedeného krajský soud doplňuje, že s ohledem na obeznamenost s tehdejšími poměry výše uvedenými závěry nikterak nezpochybňuje složitou situaci, ve které se právní předchůdce žalobců po roce 1939, resp. po roce 1948 nacházel, přičemž si velmi váží jeho statečnosti, kterou jistě musel projevit v průběhu světové války, kdy, jak sám uváděl, bojoval na straně Royal Air Force. Ze shora podrobně rozvedených důvodů, tedy zejména s ohledem na výše citovanou judikaturu, která dospívá k jednoznačnému závěru o nutnosti aplikace označené Úmluvy, však zdejší soud nemohl uzavřít jinak, než že správní orgány postupovaly správně, pokud vyslovily, že právní předchůdce žalobců v důsledku naturalizace v USA ztratil své čs. občanství, což má za následek nemožnost vydání potvrzení o nepřetržitém trvání jeho čs. občanství.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci právní předchůdce žalobců, resp. jeho procesní nástupci, úspěšní ve věci nebyli a právo na náhradu nákladů řízení by proto bylo možno přiznat žalovanému. Jelikož však nebylo zjištěno, že by žalovanému v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady vznikly, rozhodl soud tak, že právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal žádnému z účastníků.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí, které nabývá právní moci dnem doručení, lze podat opravný prostředek (kasační stížnost podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s.) do dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně prostřednictvím Krajského soudu v Brně. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 a § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

V Brně dne 9.8.2010

JUDr. Jana Jedličková, v.r.
předsedkyně senátu